POLITI

NSK | National enhed
for Særlig Kriminalitet

NCIK | Nationalt Center
for It-Kriminalitet

Sektionen for
forebyggelse og analyse

August 2023

Datingsvindel

Viktimologisk analyse og kortlægning af kriminalitetsformen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning 2
2. Hovedfund 2
3. Datingsvindel som modus operandi 3
4. Analyse 4
4.1 Kvantitativ analyse 4
4.1.1 Alder 5
4.1.2 Økonomiske tab 6
4.2 Kvalitativ analyse 9
4.2.1 Empatidrevet datingsvindel 10
4.2.2 Gevinstdrevet datingsvindel 11
5. Metode 13
5.1 Databeskrivelse 13
5.2 Datakvalitet 13
6. Konklusion 14

1. Indledning

Nationalt Center for It -Kriminalitet (NCIK) har udarbejdet denne analyse om datingsvindel. Analysen kor tlægger datingsvindel som krimi nalitetsform og går i dybden med profilering af de forurettede.

Datingsvindel er en forholdsvis ny kriminali tets-form, som er blevet populær blandt kriminelle i takt me d at danskernes online tilstede værelse er steget.

Datingsvindel hører ind under parap lyen af kontaktbedrageri. Ved kontaktbedrageri tager krim inelle personlig kontakt til den forurettede, og opbygger i nogle tilfælde relationer, som skal sænke forurettedes parader. Relationen bruges som middel til at lokke den forurettede til enten selv at overføre penge eller udlevere personlige oplysninger, d er kan bruges til svindel . Kontaktbedrageri udgør 6,6% af anmeldelserne i NCIK (2021).

Datingsvind el er en kompleks kriminalitets -form, som også ofte involverer andre kriminalitetsformer Æeller el ementer herfra Ã som fx investeringssvindel, hvidvask m .v.

Analysen sætter fokus på en række områder, som kan biddrage til at styrke dans kernes robusthed over for denne type svindel.

2. Hovedfund

) # " '

Ifølge analysen er størstedelen af forurettede i sager om datingsvindel kvinder Det fordeler sig på ca. 60% kvindelige forurettede og 40% mandlige forurettede. Det kan både skyldes, at en større reel andel er kvindelige forurettede, eller at denne gruppe har en højere anmeldelsestilbøjelighed.

(# (' ~ e

Aldersgruppen 50 -54 år er den gruppe blandt kvindelige forurettede, som i størst omfang bliver udsat for datingsvindel. For mænd er aldersgruppen 25 -29 år. Dette vidner om, at det er i forskellige livsfaser, at mænd og kvinder er mest tilbøjelige til at blive udsat for datingsvindel.

: X a a X ` f a \ g f T _

Gennemsnitsaldere n i sager om datingsvindel er 52 år for mænd og 47 år for kvinder . Blandt sagerne med mandlige forurettede ses en mindre koncentration blandt aldersgrupperne 24 -34 år og 45 -54 år.
Blandt sager med kvinde lige forurettede er der en tydelig koncentration i aldersgruppen 40 -64 år.

, $ ` \ _ _ \ b a X

Det totale rapporterede tab i sager om datingsvindel er opgjort til mere end 91 millioner kr.
Typisk findes de største økonomiske tab i sagerne med kvindelige forurettede. Her er det særligt i aldersgrupperne 45 -49 år og 60 -64 år, hvor der ses det største gennemsnitl ige økonomiske tab.

8 ` c T g \

I de fleste sager om datingsvindel benytter gerningspersonen sig af metoder, som overbeviser den forurettede om, at de har en legitim og tillidsfuld relation sammen, som gerningspersonen derefter udnytter til at franarre forurettede penge. Ofte er der tale om to scenarier; det, hvor gerningspersonen foregiver at opholde sig i udlandet, og det, hvor gerningspersonen arbejder på en boreplatform.

< a i X f g X e \ a Z f f i

Blandt datingsvindelsager optræder også investeringssvindel. I disse sager overfører den forurettede penge til gerningspersonen i den tro, at gerningspersonen kan hjælpe med at investere pengene via falske investeringssider og Ãapps. I nogle sager har den forurettede haft mistanke om, at gerningspersonen stod bag den falske investeringsside, eller at der var tale om et større kriminelt netværk.

3. Datingsvindel som modus operandi

Metoden bag datingsvindel består af en række forskellige begivenheder.

Indledningsvis er den forurettede sårbar over for svindlen, hvilket gerningspersonen udnytter til at etablere kontakt og opbygge en relation til den forurettede. Dette sker bl.a. genn em falske online-profiler på tværs af sociale medier og datingplatforme, som vækker en interesse og en følelsesmæssig respons hos forurettede. Typisk er de falske profiler bygget op omkring autoritet og et attraktivt udseende.

Gerningspersonen foregiver ofte at være i udlandet og k an af denne årsag ikke mødes fysisk med den forurettede. Ofte er det i forbindelse med, at gerningspersonen foregiver at være udstatione ret, eller fx arbejder på en boreplatform eller en vindmøllepark. Kommunikationen med foruret tede foregår oftest på engelsk.

Gerningspersone n kan forsøge at opbygge en tæt og personlig relation til den forurettede, bl.a. gennem daglig og vedvarende kommunikation. Den regelmæssige kontakt medvirker til, at relationen bliver en del af den forurett edes dagligdag srutine , og vedkommende får derved sværere ved at bryde forbindelsen.

En anden måde , gerningspersonen kan forsøge at få relationen til at fremstå oprigtig på, er gennem telef on- og videoopkald. Gerningsper sonen kan benytte sig af teknologiske løsninger for at skjule accent og tilpasse stemmen, og ved videoopkald er der som oftest kun videoforbindelse fra forurettede til gerningspersonen, hvorfor forurettede ikke \ U f a i `] [\ Y X Z c f U h g Y g] b Æ d U f h b Y f Æ "

Når relationen mellem forurette de og gerningsperson er knyttet, vil gerningspersonen ofte introducere en krise eller anden desperat situation, som kræver, at den forurettede bistår med økonomisk hjælp. Krisen kan omhandle en lang række s cenarier. Fælles er dog, at kri sen ofte vil være t ilpasset den forurettede og dennes svagheder. Scenariet er derudover oftest fabrikeret således, at den appellerer til forurettedes empati og ikke overlader meget tid til, at den forurettede kan undersøge sagen nærmere eller lytte til sin mavefornemmelse.

Dette kan fortsætte indtil den forurettede ikke har flere penge til rådighed, eller til vedkom mende selv stopper relationen efter at have opdaget svindlen.

I nogle sager bliver den forurettede kontaktet af gerningsperson en igen, som denne gang udgiver sig for at være fra en myndighed, også kaldet tredjepartsinvolvering. I andre sager indrømmer gerningspersonen svindlen ved en konfrontation fra den forurettede, men overbevises om, at vedkommende har fået oprigtige følelser i processen, hvorefter svindlen kan fortsætte.

Både nationalt og internationalt ses en eksponentiel stigning i sager om datingsvindel, og det er forbundet med store økonomiske tab. Foruden det økonomiske tab er der blandt forurettede udsat for datingsvindel en udpræget følelse af skam og flovhed, hvorfor det kan være svært for mange at dele oplevelsen med pårørende, og ikke mindst anmelde det til politiet.

Inden for kontaktbedrageri ses generelt et højere økonomisk tab end andre kriminalitetsområder inden for it-relateret økonomisk kriminalitet.

4. Analyse

4.1 Kvantitativ analyse

Den kvantitative analyse tager udgangspunkt i 848 sager om datingsvindel. Denne del af analysen har til formål at kortlægge generelle tendenser for de forurettede baseret på køn, alder og økonomisk tab.

På baggrund af tabel 1, der viser antal sager fordelt på køn, fremgår det tydeligt, at kvinder i højere grad end mænd udsættes for datingsvindel og anmelder det til politiet.

Antal sager	Antal	Total	% af total
Total mænd	326	848	38%
Total kvinder	522		62%

Tabel 1: Antal sager fordelt på køn

4.1.1 Alder

Baseret på de 847 sager [1] er gennemsnitsalderen for kvinder, der udsættes for datingsvindel, 52 år, mens den for mændene er 47 år[2]. Det er altså særligt midaldrende mænd og kvinder, der udgør en risikogruppe for forsøg på eller fuldbyrdet datingsvindel.

Hvad angår den generelle aldersfordeling, ses der forurettede i alle aldersgrupper (jf. tabel 2). Der er en udtalt forskel på fordelingen blandt mænd og kvinder. I sagerne med mandlige forurettede er der ikke en særlig koncentration, men nærmere en bølgestruktur bestående af tre stigninger og tre fald. De tre toppunkter i bølgestrukturen ses ved aldersgrupperne 24-29 år, 50-54 år og 65-69 år. Blandt sagerne med kvindelige forurettede er der en koncentration i aldersintervallet 45-64 år.

Dette vidner om, at det er i forskellige livsfaser, at mænd og kvinder er mest tilbøjelige til at blive udsat for datingsvindel. Tabellen illustrerer derudover, at det i højere grad er kvinder end mænd, der anmelder datingsvindel.

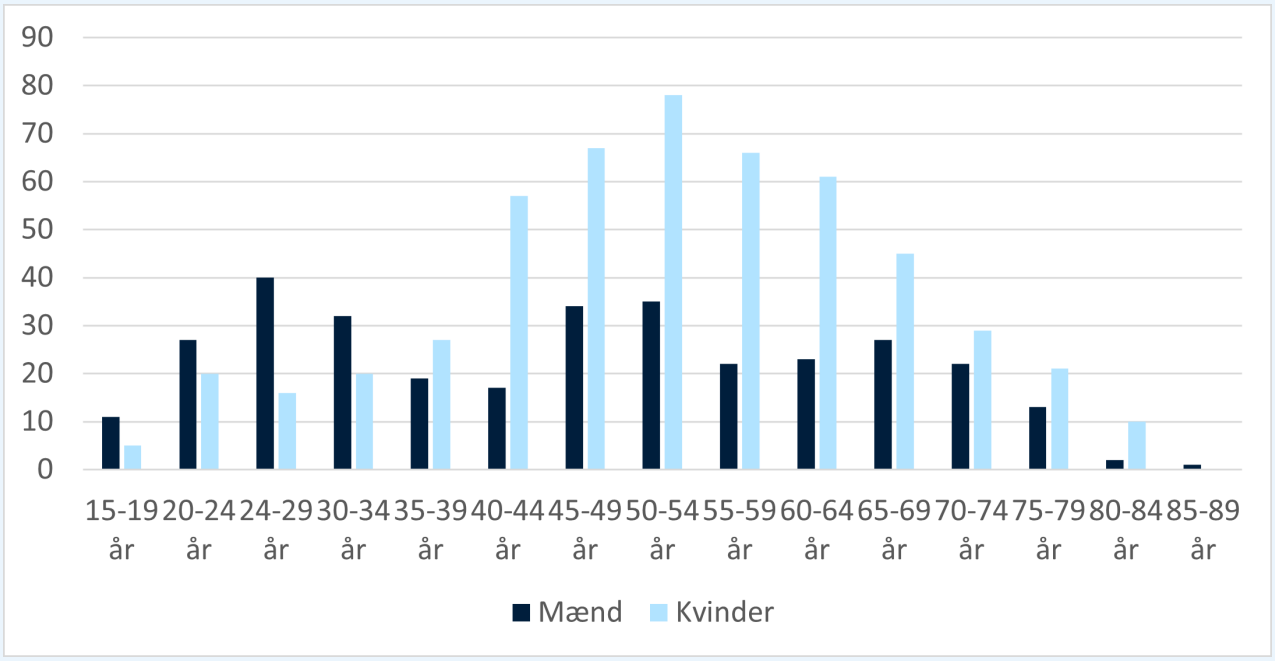

Tabel 2: Antal sager fordelt på køn og alder

[1] I datasættet på 848 sager om datingsvindel var der i en enkelt sag ikke angivet alder på forurettede

[2] Alder på forurettet ved gerningstidspunkt

4.1.2 Økonomiske tab

Kigger man på de økonomiske tab i dating-svindelsager, tegner der sig det samme billede som tidligere, nemlig at kvindelige forurettede repræsenterer hovedparten.

Tallene baserer sig på 758 af de 848 sager, hvor den forurettede har lidt et økonomisk tab. De 90 sager, som er anmeldt som forsøg, er dermed ikke medregnet i opgørelsen.
Det gennemsnitlige tab i sager om datingsvindel udgør i alt 131.593 kr. (jvf. tabel 3). For kvindelige forurettede er det gennemsnitlige værditab 154.942 kr. og for mandlige forurettede 96.116 kr. Det er en gennemsnitlig forskel på 58.826 kr.

Ser man på det samlede økonomiske tab i sager om datingsvindel, udgør det i alt 91.603.537 kr. (jf. tabel 4) fordelt på mandlige forurettede (26.527.899 kr.) og kvindelige forurettede (65.075.639 kr.).

Tabel 3: Gennemsnitlig værditab (kr.)

Tabel 4: Total værditab (kr.)

Der ses altså en tydelig forskel på tabene for delt på køn, hvor sager med kvindelige forurettede har et langt højere økonomisk tab end sager med mandlige forurettede.

For kvindelige forurettede findes det højeste gennemsnitlige tab i aldersgrupperne 45-49 år og 60-64 år, hvor det gennemsnitlige økonomiske tab udgør henholdsvis 284.037 kr. og 277.443 kr. Det laveste gennemsnitlige rapporterede tab findes i aldersgruppen 20-24 år og udgør 19.924 kr. (jf. tabel 5).

Som beskrevet tidligere er det oftest kvindelige forurettede i aldersintervallet 40-64 år, der oplever at blive udsat for datingsvindel, hvor der var absolut flest forurettede i aldersgruppen 50-54 år. Derfor er det interessant, at der i de to aldersgrupper 45-49 år og 60-64 år ses det største gennemsnitlige økonomiske tab, og at der samtidig ikke ses et tab af samme størrelse blandt de 50-59-årige.

Tabel 3: Gennemsnitlig værditab (kr.) fordelt på køn og alder

I datingssvin delsager med mandlige forurette de ses det største gennemsnitlige økonomiske tab i aldersgrupperne 35 -39 år og 70 -74 år. Her udgør det gennemsnitlige tab henholdsvis 174.385 kr. o g 235.917 kr.

Mænd i aldersgrup pen 15 -19 år har til sammenligning det laveste gennemsnitlige tab på 11.244 kr.
Det er oftest mænd i aldersgrup pen 25 -29 år og 45 -49 år, der er forurettet i sager om dating -svindel, og det er interessant, at de mænd, der rapporterer det største tab, befinder sig relativt langt fra disse to aldersgrupper.

Ud fra analysens fund er der ikke identificeret en specifik målgruppe, hvor det vil være særligt fordelagtigt at iværksætte forebyggende indsatser mod datingsvindel. Derimod er der i sager med kvindelige forurettede en stor spredning i alder, og størstedelen af sagerne udgøres af aldersintervallet 40 -69 år.

Disse sager udgør 72% af det totale antal sa ger med kvindelige forurettede, og 44% af det totale antal sager. Det er dog værd at bemærke, at 34% af de mandlige forurettede var un der 35 år på gerningstidspunktet, hvorimod det kun gør sig gældende for 12% af de kvindelige forurettede.

Derudover er der et væsentligt højere økonomisk tab i sagerne med kvindelige forurettede, men da sage r med kvindelige forurettede ud gør størstedelen af alle sagerne, er dette også forventeligt.

4.2 Kvalitativ analyse

Modus i sag er om datingsvindel varierer væsentligt på tværs af sager. Derfor er sagerne i analysen inddelt i kategorier for at afdække indholdet af sagerne og for at kunne målrette eventuelle f orebyggende indsatser.
Kategori seringen a f sagerne er baseret på anmelder eller forurettedes egen forklaring om hændel sesforløbet o g i nogle tilfælde på korrespon dancen mellem gerningsperson og forurettede.
På baggrund af en manuel gennemgang af 100 udvalgte sager fra den indledende stikprøve ka n kriminalitetsformen inddeles i følgende kategorier:

1. Empatidrevet
2. Gevinstdrevet
3. Andet

Inddelingen er baseret på, hvorvidt gernings - personen udnytter den forurettedes empati til at franarre vedkommendes penge, eller om gerningsper sonen også udnytter den foruret tedes ønsk e om en økonomisk gevinst. Kate gorierne er dermed baseret på, hvordan gerningspersonen manipulerer den forurettede.

Kategori 3 ind eholder sager, hvor den foruret tede hverken er empati - eller gevinstdrevet samt sager, hvor modus ikke har været mulig at fastslå ud fra anmelder eller forurettedes egen forklaring om hændelsesforløbet eller sagernes vedlagte dokumentation.

79 sager er kategoriseret som empatidrevet svindel, 1 4 sager er kategoriseret som gevinstdrevet svindel, og 7 sager er kategoriseret som sager, der på baggrund af den tilgængelige dokumentation ikke kunne inddeles i en af de førnævnte kategorier.

Empatidrevet	Gevinstdrevet	Sager kategoriseret som andet
Sager kategoriseres som empatidrevet, når forurettede har overført penge til gerningspersonen af empati for vedkommendes situation. Til denne kategori hører 79 sager fra stikprøven	Sager kategoriseres som gevinstdrevet, når forurettede har overført penge til gerningspersonen på baggrund af dennes ønske om økonomisk gevinst, herunder ved mod us, hvor gerningspersonen både appellerer til den forurettedes empati og ønske om økonomisk vinding. Til denne kategori hører 14 sager fra stikprøven.	Sager kategoriseres som andet, når forurettede hverken er empati - eller gevinstdrevet, herunder sager , hvor modus ikke har været mulig at fastslå ud fra den vedlagte dokumenta tion. Til denne kate gori hører syv sager fra stikprøven.

Figur 1: Kategorisering af datingsvindel

4.2.1 Empatidrevet datingsvindel

Klassisk datingsvindel er karakteriseret ved, at gerningspersonen udnytter relationen til den forurettede og dennes empati for at overtale vedkommende til at hjælpe gerningspersonen økonomisk. Den forurettede er i langt de fleste tilfælde af den overbevisning, at de låner pengene til gerningspersonen, og at de vil få det fulde beløb refunderet.

Baseret på stikprøven er der udfundet 79 sager til at belyse typen af datingsvindel, hvor gerningspersonen udnytter den forurettedes empati til at franarre vedkommende penge. Særligt forekommer to typer af modus operandi, hvor gerningspersonen påstår enten at være udstationeret eller at arbejde på en boreplatform.
I sager, hvor gerningspersonen foregiver at arbejde på en boreplatform eller at være udstationeret, ses det i de fleste tilfælde, at gerningspersonen benytter sin arbejdssituation i den indledende krise til at anmode den forurettede om et lån.

I sager, hvor gerningspersonen foregiver at være udstationeret, er der en tendens til, at den introducerede krise nødvendiggør, at gerningspersonen skal tilsende en pakke til forurettede oIW (n pa)-10 (kk)6.004 (e t)-16.004 (i)5 (l)5 ( )]TJ ET Q q 0 0 59 Q at